

В. В. Габор

Сабов Євменій Іванович

САБОВ Євменій Іванович (псевдонім — Е. Ивановъ; 01. 10. 1858, с. Верб'яж, нині Мукачівського р-ну Закарпатської обл. — 01. 11. 1934, м. Севлюш, нині Виноградів Березівського р-ну Закарпатської обл.) — літературознавець, критик, публіцист, громадський та греко-католицький церковний діяч. Після закінчення Ужгородської богословської семінарії (1886) рукопокладений на священника, розпочав душпастирську діяльність у с. Арданово (нині Березівського р-ну). Потім 12 р. викладав руську мову в Ужгородській гімназії. 1898 через стан здоров'я переселився до Севлюша, де й працював до кінця життя спочатку благочинним, а згодом архідияконом. С. посів помітне місце в історії розвитку культурного життя Закарпаття, зокрема був одним із засновників АТ «Унію» та газети «Наука». Автор підручника «Руская грамматика и Читанка к изучению литературного языка угро-русских» (1890), церковнослов'янської граматики угорською мовою — «Egyházi szláv nyelvtan» (1894), збірника молитов і пісень для школярів «Ангель хранитель» (1905). Широке визнання принесла упорядкована ним «Христоматия церковно-славянских и угро-русских литературных памятников. С прибавлением угро-русских народных сказок на подлинных наречиях» (1893; усі — Унгвар). Окремим виданням вийшов «Очерк литературной деятельности и образования карпатороссов» (Уж., 1925). Активно виступав у закарпатській пресі, писав передові (у перших роках видання газети «Наука») й науково-популярні, зокрема з історії краю, статті. У них він порушував питання організації читалень, кас взаємодопомоги, розповідав про книгодрукування тощо. Голова московфільського «Общества имени Александра Духновича» (1923—34), став відвертим прихильником великоруського напрямку. Був шеф-редактором літературно-історичного журналу «Карпатскій край» (1923—24) та редактором журналу «Карпатскій свѣтъ» (1928—32). Залишив цікаву творчу спадщину, серед якої особливе місце займають його наукові та

публіцистичні статті, які, попри москвофільську орієнтацію автора, засвідчують і його велику ерудицію та глибину знань: «О возникновении Карпат по новейшимъ теориямъ» (1928, ч. 6), «Русская крепость» (1929, ч. 7—9) та ін. у журналі «Карпатській свѣтъ». Заслужують на увагу і промови С. під час відкриття пам'ятників відомим громадсько-політичним і культурно-освітнім діячам та письменникам краю — О. Духновичу, Є. Фенцику, А. Добрянському, О. Митраку, а також передруки їхніх статей у закарпатській періодиці. 1930 на С., як лідера москвофільського руху на Закарпатті, була зроблена спроба замаху, про що детально описано в статті «Карпаторусские крестьяне осудили attentatъ. Покушавшійся на о. Евменія Сабовъ Федоръ Тацинецъ приговоренъ къ 1 году, а его сообщница Стефанія Новаковская къ 5 годамъ тюремнаго заключенія» в газеті «Русская земля» (1930, ч. 34).

Рекомендована література

1. Карпатській свѣтъ: [Номер часопису, присвячений 70-літньому ювілею Є. Сабова]. 1929. Ч. 5—6;
2. Сабовъ Евменій Ивановичъ: Критико-біографическій очеркъ жизни и дѣятельности, изданный ко дню 70-лѣтняго юбилея писателя, критика и публициста. Уж., 1929;
3. о. Евменій Сабов, архидіакон Севлюшський (1858—1934): [Некролог] // Свобода. 1934. Ч. 34;
4. Недзельській Е. Къ характеристикъ личности Е. И. Сабова // Русский народный голосъ. 1935. Ч. 179;
5. Научный сборник в память Е. Сабова. Уж., 1935;
6. Євменій Сабов — літературознавець, фольклорист // Хланта І. В. Літературне Закарпаття у ХХ столітті: Біобібліогр. покажч. Уж., 1995.

Бібліографічний опис:

Сабов Євменій Іванович / В. В. Ґабор // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2024. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-884545>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).